

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

05 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit în componența:
președinte
judecători

Toma Nadejda
Catan Liliana
Diaconu Iurie
Guzun Ion
Boico Victor

a judecat, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 30 noiembrie 2020, în cauza penală privind-o pe

Cozma Maria XXXXXXXX născută la
xx xxxxxx xxxx în s. XXXXXX, r-nul XXXXX,
domiciliată în s. XXXXXX, r-nul XXXXXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 29.08.2019 – 10.09.2020;

Instanța de apel: 09.10.2020 – 30.11.2020;

Instanța de recurs: 01.02.2021 – 05.04.2021;

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul Penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul Central din 10 septembrie 2020, *Cozma Maria* a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 332 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 850 unități convenționale, echivalentul a 42 500 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 2 ani.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, *Cozma Maria* activând în calitate de director al instituției preșcolare grădinița de copii din s. XXXX, r-nul XXXXXXXX, în temeiul contractului individual de muncă nr. 112 din 03 iunie 2014 (cu acordul suplimentar nr. 1 din 03 iunie 2015), fiind în conformitate cu prevederile art. 123 Cod penal al Republicii Moldova, persoană publică, înzestrată cu drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor și acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice, deținând, conform fișei postului, atribuții de încadrare și eliberare

din funcție a cadrelor didactice, personalului auxiliar, angajează la serviciu numai persoane ce au susținut examenul medical și au fost instruiți după programul igienic, asigură selectarea și distribuirea corectă a cadrelor; exercită controlul permanent asupra modului de îndeplinire a sarcinilor de serviciu de către întregul personal, sancționează pe cei care încalcă obligațiunile de serviciu ce le revin; organizeze și efectuează lucrări de secretariat, emite ordine interne, perfectează carnetele de muncă și contractele individuale de muncă a angajaților instituției și responsabilitatea corectitudinii și aplicabilității documentelor elaborate și a prevederilor actelor normative, totodată fiind responsabilă de confirmarea prin semnătură și ștampilă a „Tabelului de pontaj” (formularul interdepartamental tipizat nr. MR-13 aprobat prin Hotărârea Departamentului Statistică al RM nr. 01 din 10 ianuarie 1997 care este documentul de bază, potrivit căruia se efectuează calculul orelor și prezența la locul de muncă, în baza căruia lunar se calculează și se achită salariul, și că acestea se atribuie la categoria documentelor oficiale) pentru angajații grădiniței de copii din s. Xxxxx, r-nul Xxxxxx, aflându-se în s. Xxxxx, r-nul Xxxxxx, urmărind scopul producerii unor consecințe juridice și savârșirea unei fapte cu intenție, care poate produce consecințe socialmente periculoase, folosindu-se intenționat de situația de serviciu din interes material și alte interese personale, urmărind scopul falsificării actelor oficiale, cunoscând cu certitudine că angajații instituției, nu au activat și respectiv s-au aflat peste hotarele Republicii Moldova, a introdus date vădit false în tabelul de pontaj la rubrica „zile prezență, efectiv lucrate” date false și denaturate, adică, împrejurări necorespunzătoare adevărului, astfel falsificând acte oficiale, care acordă drepturi și eliberează de obligații, pentru perioada lunii iulie, 16,18,20 august, 23, 25, 27, 29 septembrie, octombrie, noiembrie, decembrie a anului 2017, ianuarie, februarie 2018 privind aflarea la serviciu în funcția de paznic și paznic-sobar a lui Cozma Ivan (fiul) și 31 ianuarie, 28 februarie, 23 martie, 03 aprilie, 24-31 mai, iunie, iulie, august, septembrie, octombrie a anului 2018 privind aflarea la serviciu în funcția de educator, director și lucrător muzical a lui Cozma Elena (fiica), urmare a cărui fapt acordând dreptul să recepționeze salariul numitul Cozma Ivan în cuantum de 12 190,11 lei și Cozma Elena în cuantum de 18 585,02 lei.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța de fond a reținut că, *în drept*, faptele inculpatei Cozma Maria întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal, ca înscrierea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interes material și alte interese personale.

3. Temeinicia și legalitatea sentinței a fost atacată cu apel de către avocatul Baran Victor în numele inculpatei Cozma Maria, prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata

Cozma Maria să fie achitată, pe motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivarea apelului a argumentat că:

- funcția deținută de Cozma Maria este privată și nu este legată de stat sau de funcții speciale acordate prin lege, precum este indicat în art. 123 alin. (2) Codul penal;

- persoanele tabelate îndeplinesc funcții conform cărora au responsabilități personale. Dacă cineva nu îndeplinește azi lucrul, mâine tot persoana în cauză sau o altă persoană (precum este în cazul său) chiar și în afara orelor de serviciu, trebuie să îndeplinească volumul de lucru necesar. Martorii au confirmat că întreprinderea gestionată a activat permanent fără devieri;

- cu referire la neglijența nesemnificativă în tabelarea persoanelor, se remarcă lipsa prejudiciului, ca semn obligatoriu al componenței infracțiunii;

- nu s-a stabilit cine a efectuat înscrieri în tabelele de pontaj, atât la urmărirea penală cât și în prima instanță în cadrul judecării cauzei, nu a fost efectuată expertiza scrisului, respectiv, lipsesc probe care confirmă vinovăția inculpatei.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 30 noiembrie 2020, a fost admis apelul declarat, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

S-a încetat procesul penal de învinuire a lui Cozma Maria pe faptul infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal, cu liberarea de răspundere penală pe temeiul expirării termenului prescripției răspunderii penale, prevăzute de art. 60 Cod penal.

4.1. În motivarea soluției, instanța de apel a menționat că, analizând probele prezentate de acuzatorul de stat în susținerea învinuirii imputate inculpatei Cozma Maria prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, s-a constatat că aceste probe dovedesc incontestabil vinovăția acesteia în săvârșirea infracțiunii incriminate.

Soluția instanței de fond privind condamnarea inculpatei Cozma Maria este întemeiată, la adoptarea căreia s-a ținut cont în deplină măsură de prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, astfel încât probele au fost apreciate din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel, instanța de apel a constatat că, *inculpata Cozma Maria activând în calitate de director al instituției preșcolare, grădinița de copii din s. Xxxx, r-nul Xxxxxx în temeiul contractului individual de muncă nr. 112 din 03 iunie 2014 (cu acordul suplimentar nr. 1 din 03 iunie 2015), fiind în conformitate cu prevederile art. 123 Cod penal al Republicii Moldova, persoană publică,*

înzestrată cu drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor și acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice, deținând, conform fișei postului, atribuții de încadrare și eliberare din funcție a cadrelor didactice, personalului auxiliar, angajează la serviciu numai persoane ce au susținut examenul medical și au fost instruiți după programul igienic, asigură selectarea și distribuirea corectă a cadrelor; exercită controlul permanent asupra modului de îndeplinire a sarcinilor de serviciu de către întregul personal, sancționează pe cei care încalcă obligațiile de serviciu ce le revin; organizează și efectuează lucrări de secretariat, emite ordine interne, perfectează carnetele de muncă și contractele individuale de muncă a angajaților instituției și responsabilitatea corectitudinii și aplicabilității documentelor elaborate și a prevederilor actelor normative, totodată fiind responsabilă de confirmarea prin semnătură și ștampilă a „Tabelului de pontaj” (formularul interdepartamental tipizat nr. MR-13 aprobat prin Hotărârea Departamentului Statistică al RM nr. 01 din 10 ianuarie 1997 care este documentul de bază, potrivit căruia se efectuează calculul orelor și prezența la locul de muncă, în baza căruia lunar se calculează și se achită salariul, și că acestea se atribuie la categoria documentelor oficiale) pentru angajații grădiniței de copii din s. Xxxx, r-nul Xxxxxxx, aflându-se în s. Xxxx, r-nul Xxxxxx, urmărind scopul producerii unor consecințe juridice și săvârșirea unei fapte cu intenție, care poate produce consecințe socialmente periculoase, folosindu-se intenționat de situația de serviciu din interes material și alte interese personale, urmărind scopul falsificării actelor oficiale, cunoscând cu certitudine că angajații instituției nu au activat și respectiv s-au aflat peste hotarele Republicii Moldova, a introdus date vădit false în tabelul de pontaj la rubrica „zile prezență, efectiv lucrate” date false și denaturate, adică, împrejurări necorespunzătoare adevărului, astfel falsificând acte oficiale, care acordă drepturi și eliberează de obligații, pentru perioada lunii iulie, 16, 18, 20 august, 23, 25, 27, 29 septembrie, octombrie, noiembrie, decembrie a anului 2017, ianuarie, februarie 2018 privind aflarea la serviciu în funcția de paznic și paznic-sobar a lui Cozma Ivan (fiul) și 31 ianuarie, 28 februarie, 23 martie, 03 aprilie, 24-31 mai, iunie, iulie, august, septembrie, octombrie a anului 2018 privind aflarea la serviciu în funcția de educator, director și lucrător muzical a lui Cozma Elena (fiica), urmare a cărui fapt acordând dreptul să recepționeze salariul numitul Cozma Ivan în cuantum de 12 190,11 lei și Cozma Elena în cuantum de 18 585,02 lei.

Colegiul judiciar a notat că, situația de fapt astfel reținută a rezultat din coroborarea declarațiilor martorilor Nicolenco M., Gafenco O., Cassa E. făcute în instanța de fond, din declarațiile cărora rezultă că, responsabilă de indicarea datelor veridice în tabelul de pontaj era Maria Cozma, fapt confirmat și de către

tabelele de pontaj falsificate.

Deși inculpata neagă vinovăția, totodată, aceasta a recunoscut că a introdus date eronate în tabel privind salarizarea lui Cozma Ivan și Cozma Elena, justificându-și acțiunile în scopul îmbunătățirii activității instituției pe care o administrează și nu cu scop de prejudiciere.

Declarațiile inculpatei depuse în instanța de fond confirmă că, deținând funcția de director al instituției preșcolare grădinița de copii din s. Xxxx, r-nul Xxxxxx, a introdus date vădit false în tabelul de pontaj la rubrica „zile prezentă, efectiv lucrate”, date false și denaturate, adică, împrejurări necorespunzătoare adevărului, astfel falsificând acte oficiale, care acordă drepturi și eliberează de obligații.

Acțiunile inculpatei Cozma Maria corect au fost încadrate juridic potrivit art. 332 alin. (1) Cod penal, ca înscrierea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interes material și alte interese personale.

Cu referire la solicitarea apărării de pronunțare a unei sentințe de achitare, instanța de apel a apreciat-o ca fiind neîntemeiată, fiind combătută prin probele prezentate de acuzare.

Ca fiind neîntemeiat a fost apreciat și argumentul apărării că, funcția deținută de Cozma Maria este privată și nu este legată de stat sau de funcții speciale acordate prin lege precum este indicat în art. 123 alin. (2) Cod penal, or, Cozma Maria este subiect al infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal, fiind angajată în calitate de director a instituției preșcolare grădinița de copii din s. Xxxx, r-nul Xxxxxxx este un angajat al autorității publice Direcția Învățământ Xxxxxxx și Primăria s. Xxxxxxx, r-nul Xxxxxx, astfel fiind persoană publică care prestează activități de interes public. Prin fișa postului Mariei Cozma, i s-a acordat anumite drepturi și obligații ce țin de exercitarea funcțiilor și acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice, având astfel calitatea de persoană publică, iar partea apărării eronat a interpretat prevederile art. 123 alin. (2) Cod penal.

Referitor la alegația apărării precum că, ar fi o neglijență nesemnificativă în tabelarea persoanelor și că lipsește prejudiciul - semn obligatoriu al componenței infracțiunii, Colegiul judiciar a reținut că, Maria Cozma a transmis spre plată actele falsificate pentru acordarea salariului angajaților instituției cu toate că în realitate aceste persoane se aflau peste hotarele țării. Cozma Ivan și Cozma Elena au fost menținuți în funcție o perioadă îndelungată de timp fără a se prezenta la serviciu.

Cu referire la invocarea apărării că nu s-a stabilit cine a efectuat înscrieri în tabelele de pontaj, atât la urmărirea penală cât și în prima instanță în cadrul

judecării cauzei, nu a fost efectuată expertiza scrisului, Colegiul judiciar le-a apreciat critic, or, potrivit fișei postului, Cozma Maria era responsabilă de confirmarea prin semnătură și ștampilă a „Tabelului de pontaj”. Martorii Nicolenco M. și Cassa E. au declarat că, responsabilă de introducerea datelor în tabel era Cozma Maria. Mai mult, însăși inculpata nu a negat că ea a introdus datele în tabelele de pontaj.

Citând prevederile art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală, 60 Cod penal, ținând cont de faptul că, infracțiunea prevăzută de art. 332 alin. (1) Cod penal, se referă la categoria infracțiunilor ușoare, așa cum sancțiunea articolului prevede pedeapsa cu amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale sau închisoare de până la 2 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani și deoarece ultima acțiune infracțională a fost comisă în luna octombrie 2018, iar din momentul comiterii infracțiunii a trecut o perioadă mai mare de 2 ani, Colegiul judiciar a considerat necesar de a înceta procesul penal intentat în privința lui Cozma Maria în baza art. 332 alin. (1) Cod penal, cu încetarea procesului penal pe motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

5. Împotriva deciziei instanței de apel, recurs ordinar declară procurorul în procuratura de Circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 16) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței instanței de fond, *cu liberarea de pedeapsă penală, în temeiul expirării termenului de prescripție*, deoarece apelul a fost greșit admis.

În motivarea recursului declarat, invocă următoarele:

- deși corect a constatat vinovăția inculpatei, menționând că săvârșirea infracțiunii de către Cozma Maria, rezultă din coroborarea declarațiilor părții vătămate, a martorilor și înscrisurilor administrate, totodată combătând și argumentele apărării cu privire la nevinovăție, instanța de apel greșit a ajuns la concluzia liberării de răspundere penală a inculpatei Cozma Maria, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală și încetarea procesului penal;

- expirarea termenului de prescripție constituie un temei de liberare de răspundere penală, dar este un temei de nereabilitare;

- potrivit prevederilor art. 285 alin. (7) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia ori a reprezentantului legal, inclusiv în cazul cererii de reabilitare a persoanei decedate. În acest caz, urmărirea penală continuă, iar la caz, inculpata Cozma Maria nu și-a expus în mod expres opțiunea privind încetarea urmăririi penale sau liberarea de răspundere penală

în temeiul expirării termenului de prescripție, apărarea insistând asupra nevinovăției inculpatului. Din aceste considerente, instanța de apel nu putea dispune încetarea procesului penal;

- fapta penală a fost săvârșită de către inculpată în perioada lunilor iunie 2017 - octombrie 2018, iar potrivit dispoziției nr. 1 din 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, s-a decis suspendarea tuturor termenelor de procedură în cauzele penale, în legătură cu declararea stării de urgență provocată de pandemia Covid-19, până la ridicarea stării de urgență anunțate. La data de 16 mai 2020, a fost ridicată starea de urgență anunțată în legătură cu situația provocată de pandemia Covid-19. Astfel, termenul de prescripție a tragerii la răspundere penală a inculpatei Cozma Maria, în mod normal urma să expire la data de 31 octombrie 2020, însă din cauza suspendării tuturor termenelor de procedură în cauzele penale pe 2 luni, în legătură cu situația epidemiologică provocată de pandemia Covid-19 și anunțarea stării de urgență, termenul de prescripție privind tragerea la răspundere penală a inculpatului a expirat la data de 31 decembrie 2020, iar aplicarea de către instanța de apel a instituției prescripției răspunderii penale la data de 30 noiembrie 2020 este ilegală și neîntemeiată;

- cu privire la norma de drept ce reglementează intervenirea termenului de prescripție a tragerii la răspundere penală, de liberare de pedeapsa penală și soluția ce urmează a fi adoptată de instanțele de judecată, aplicată în hotărârea atacată contravine unor hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție pe dosarul nr. Ira-329/20 și Ira-2085/20;

- hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii; norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție.

6. Judecând recursul ordinar și verificând legalitatea hotărârii atacate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit, conchide că recursul acuzatorului urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Astfel, Colegiul lărgit menționează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat.

În speță se atestă că, recurentul este de acord cu circumstanțele de fapt și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatei însă, critică hotărârea recurată sub aspectul încetării procesul penal de învinuire a lui Cozma Maria pe faptul infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal, cu liberarea de răspundere penală pe temeiul expirării termenului prescripției răspunderii penale, prevăzute de art. 60 Cod penal.

Având în vedere motivele care au servit temei pentru pronunțarea soluției enunțate mai sus, Colegiul penal lărgit apreciază ca fiind întemeiate argumentele recurentului cu privire la netemeinicia soluției instanței de apel, din considerentele ce urmează a fi desfășurate în continuare.

În conformitate cu prevederile art. 391 alin. (1) Cod de procedură penală, sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă 1) lipsește plângerea părții vătămate, plângerea a fost retrasă sau părțile s-au împăcat; 2) a intervenit decesul inculpatului; 3) persoana nu a atins vârsta pentru tragere la răspundere penală; 4) există o hotărâre judecătorească definitivă asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă; 5) există o hotărâre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de clasare a procesului penal; 6) există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală; precum și 7) în cazurile prevăzute în art. 54-56 din Codul penal.

Însă, instanța de apel, dispunând încetarea procesului penal în cauza penală în privința Mariei Cozma, a omis să indice în temeiul cărui punct, din cele prevăzute la art. 391 alin. (1) Cod penal, încetează procesul penal.

Astfel, se reține că, instanța de apel a dispus încetarea procesului penal în privința inculpatei Cozma Maria, cât și liberarea acesteia de răspundere penală, conducându-se de prevederile art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală.

Potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei recurate, se atestă că instanța de apel a reținut drept temei de încetare a procesului penal, prevederile art. 60 Cod penal - intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

În acest context instanța de recurs ține să accentueze, că potrivit prevederilor art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5)–9), 285 alin. (1) pct. 1), 2), 4), 5), precum și în cazurile prevăzute

în art. 53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

Din alineatul (5) al aceleiași norme rezultă, că în cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului și în acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.

Conform art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia.

Totodată, potrivit prevederilor art. 53 lit. g) Cod penal, persoana care a săvârșit o faptă ce conține semnele componentei de infracțiune poate fi liberată de răspundere penală de către procuror în cadrul urmăririi penale și de către instanța de judecată la judecarea cauzei în cazul prescripției de tragere la răspundere penală.

Colegiul penal lărgit constată că, soluția instanței de apel cu privire la *încetarea procesului penal în privința inculpatei Cozma Maria și de liberare de răspundere penală pe temeiul expirării termenului prescripției răspunderii penale, prevăzute de art. 60 Cod penal*, este greșită și nu poate fi menținută, deoarece aceasta contravine prevederilor legale enunțate mai sus.

Astfel, se punctează că, pe tot parcursul desfășurării procesului penal, inculpata Cozma Maria a pledat nevinovată, aducând în acest sens diferite argumente, iar această poziție a inculpatei contravine din start prevederilor art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală și denotă imposibilitatea încetării procesului penal în ședința de judecată, din motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Or, având în vedere că încetarea procesului penal în ședința de judecată are loc pe temeiuri de nereabilitare, o condiție necesară în acest sens fiind mai întâi de toate constatarea vinovăției inculpatei, Colegiul penal lărgit constată că soluția instanței de apel contravine esenței prevederilor legale citate și temeiurilor de încetare a procesului penal în contextul în care inculpata Cozma Maria vinovăția de săvârșirea faptelor incriminate, nu a recunoscut.

De notat este și faptul că, potrivit procesului verbal al ședinței instanței de apel, apărarea în cadrul susținerii apelului declarat a menționat că *„în cazul în care instanța de judecată va ajunge totuși la concluzia că Cozma Maria este vinovată și sunt întrunite elementele infracțiunii, cer instanței să țină cont de prevederile art. 16, 53, 60 Cod penal, precum și art. 275, 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, și anume, legate de liberarea de răspundere penală în legătură cu termenul de prescripție”*, deci, careva cerere de încetare a procesului penal, din partea apărării nu a parvenit.

Instanța de apel în partea descriptivă a deciziei a indicat ca fiind necesar *„de a înceta procesul penal intentat în privința lui Cozma Maria în baza art.*

332 alin. (1) Cod penal cu încetarea procesului penal pe motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, iar în dispozitiv, absolut divergent a dispus „*încetarea procesul penal de învinuire a lui Cozma Maria pe faptul infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal, cu liberarea de răspundere penală pe temeiul expirării termenului prescripției răspunderii penale, prevăzute de art. 60 Cod penal*”, soluție care atât în esență cât și sub aspectul formulării este una greșită.

Pe cale de consecință, având în vedere că soluția instanței de apel este una greșită, Colegiul lărgit reține că, decizia instanței de apel urmează a fi casată total.

În continuare, Colegiul lărgit notează că, soluția instanței de fond privind condamnarea inculpatei Cozma Maria este întemeiată, la adoptarea căreia s-a ținut cont în deplină măsură de prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, astfel încât probele au fost apreciate din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, corect fiind recunoscută Cozma Maria vinovată și condamnată pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal.

Potrivit prevederilor art. 113 Cod penal, calificarea oficială a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători, iar noțiunea de calificare a infracțiunii cuprinde determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală.

În contextul acestor prevederi legale, Colegiul penal lărgit atestă că încadrarea juridică a faptelor inculpatei efectuată de prima instanță în baza art. 332 alin. (1) Cod penal, potrivit semnelor *înscrierea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interes material și alte interese personale*, corespunde încadrării juridice din rechizitoriu, fapta săvârșită de inculpată întrunind toate elementele infracțiunii.

Analizând sentința primei instanțe, instanța de recurs conchide că, vinovăția inculpatei corect a fost constatată în urma analizei și aprecierii următoarelor probe: declarațiile martorilor Nicolenco M., Gafenco O., Cassa E.; procesul-verbal de examinare a tabelelor de pontaj a orelor de muncă a grădiniței de copii din s. Xxxx, r-nul Xxxxxxx, pentru perioada de activitate anul 2017 și până în luna iunie 2019, prezentate de primăria com. Xxxxxxx r-nul Xxxxxxx pe 30 file, întocmit la 06 august 2019 (*f.d. 13-42*); răspunsul primăriei com. Xxxxxxx din 03 iulie 2019 cu anexe-lista angajaților grădiniței s. Xxxx, r-nul Xxxxxx și tablele de pontaj a orelor de lucru pentru angajații

grădiniței pe perioada 2017 - până în prezent. (*f.d. 10-42*); extrasele privind traversarea frontierei de stat a Poliției de Frontieră a Republicii Moldova, de către Cozma Ivan și Cozma Elena, cu cetățenie dublă. (*f.d. 43-45*); fișa personală de evidență a cadrelor pe numele lui Cozma Maria (*f.d. 50-52*); contractul individual de muncă nr. 112 din 03 iunie 2014 (*f.d. 53-55*); fișa postului a lui Cozma Maria (*f.d. 56-60*); acord suplimentar nr. 1 cu privire la modificarea contractului individual de muncă nr. 112 din 03 iunie 2014 (*f.d. 61*); ordinele de angajare a lui Cozma Ivan și Cozma Elena, în cadrul instituției preșcolare (*f.d. 62-71*); certificatele privind salarizarea lui Cozma Ivan și Cozma Elena, pentru perioada solicitată pe 2 file (*f.d. 72-73*); proces-verbal de examinare a obiectului din 06 august 2019 și ordonanța de recunoaștere drept corp delict și anexare a obiectului la cauza penală din 06 august 2019 (*f.d. 84-85*); materiale caracterizante a inculpatei Cozma Maria (*f.d. 94-97, 106-109*).

În asemenea circumstanțe, prima instanță corect a constatat vinovăția inculpatei, menționând că săvârșirea infracțiunii de către Cozma Maria, rezultă din coroborarea declarațiilor martorilor și înscrisurilor administrate, totodată combătând și argumentele apărării cu privire la nevinovăție.

Totodată, ținând cont de faptul că, la etapa examinării cauzei în instanța de apel, fapta inculpatei a devenit prescrisă, Colegiul penal lărgit consideră ca necesară casarea parțială a sentinței instanței de fond în partea stabilirii pedepsei, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, în această parte, din considerentele ce urmează.

Infracțiunea prevăzută de art. 332 alin. (1) Cod penal, se referă la categoria infracțiunilor ușoare conform art. 16 alin. (2) Cod penal, așa cum sancțiunea articolului prevede pedeapsa cu amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale sau închisoare de până la 2 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

Potrivit prevederilor art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală, dacă au expirat 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare.

Potrivit art. 389 alin. (1), (4) pct. 3), (6) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. Sentința de condamnare se adoptă cu liberarea de pedeapsă în cazul expirării termenului de prescripție. La adoptarea sentinței de condamnare cu liberarea de pedeapsă, instanța argumentează în baza căror temeieri, prevăzute de Codul penal, adoptă sentința dată.

Conform art. 394 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei

criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată.

În corespundere cu art. 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală. În caz dacă instanța îl găsește pe inculpat vinovat, dar îl liberează de pedeapsă pe baza prevederilor respective ale Codului penal, ea este datoare să menționeze aceasta în dispozitivul sentinței.

Colegiul notează că termenul pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal, a început a curge în cazul inculpatei Cozma Maria de la ultima acțiune infracțională comisă în luna octombrie 2018, astfel din momentul comiterii infracțiunii a trecut o perioadă mai mare de 2 ani, termenul de 2 ani, fiind împlinit la data de 31 octombrie 2020, dată la care cauza penală în privința Mariei Cozma, se afla în examinare pe rolul instanței de apel (*f.d. 181, vol. I*).

La această etapă, Colegiul penal lărgit, ține să explice că, nu poate fi reținut argumentul recurentului precum că „*potrivit dispoziției nr. 1 din 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, s-a decis suspendarea tuturor termenelor de procedură în cauzele penale, în legătură cu declararea stării de urgență provocată de pandemia Covid-19, până la ridicarea stării de urgență anunțate. La data de 16 mai 2020, a fost ridicată starea de urgență anunțată în legătură cu situația provocată de pandemia Covid-19. Astfel, termenul de prescripție a tragerii la răspundere penală a inculpatei Cozma Maria, în mod normal urma să expire la data de 31 octombrie 2020, însă, din cauza suspendării tuturor termenelor de procedură în cauzele penale pe 2 luni, în legătură cu situația epidemiologică provocată de pandemia Covid-19 și anunțarea stării de urgență, termenul de prescripție privind tragerea la răspundere penală a inculpatei a expirat la data de 31 decembrie 2020*”.

Or, art. 230 Cod de procedură penală, definește noțiunea de termene procedurale în felul următor: „(1) *Termene în procesul penal sunt intervale de timp în cadrul cărora sau după expirarea cărora pot fi efectuate acțiuni procesuale conform prevederilor prezentului cod. (2) În cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. (3) Dacă o măsură procesuală nu poate fi luată decât pe un termen prevăzut de lege, expirarea acestuia impune încetarea efectului acestei măsuri.*

În doctrina juridică, în raport cu natura drepturilor și intereselor pe care le ocrotesc, termenele sunt *substanțiale și procedurale*.

Termenele substanțiale sunt intervale de timp determinate de lege pentru ocrotirea unor drepturi sau interese extraprocesuale, ele stabilind sau disciplinând

în timp măsurile pe care organele judiciare le pot lua în ceea ce privește privarea sau restrângerea drepturilor persoanei conferite în sfera procesului penal.

Termenele procedurale sunt intervale de timp fixate de lege sau organul judiciar pentru a îndeplini obligațiunile de parcurgere a etapelor procesului penal sau pentru a ocroti drepturi și interese ale persoanei conferite în cadrul procesului penal. Astfel, sunt termene procedurale: termenul de apel, de contestație, de recurs sau orice alt termen ce reglementează durata de timp în care se poate introduce o cale de atac ; termenele în care organele judiciare au obligația de a efectua anumite acte; termenele în care părțile din proces au posibilitatea de a ridica excepții, de a formula cereri ș.a.

Pe cale de consecință, Colegiul penal lărgit conchide că, fără o indicare expresă în Dispoziția nr. 1 din 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova a faptului că se suspendă și termenul de prescripție de tragere la răspundere penală, acesta nu poate fi asimilat termenelor procedurale prevăzute la art. 230 Cod de procedură penală și indicate în dispoziția nr. 1 din 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova la care face referire acuzatorul de stat, or, potrivit prevederilor art. 3 alin. (2) Cod penal, interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sunt interzise.

În temeiul împrejurărilor enunțate și dat fiind că *inculpata Cozma Maria*, a comis infracțiunea prevăzută de art. 332 alin. (1) Cod penal, iar ultima acțiune a fost comisă în luna octombrie 2018 și din ziua săvârșirii ei a expirat termenul de prescripție de 2 ani, se impune admiterea recursului, casarea totală a deciziei Colegiului Judiciar al Curții de Apel Cahul și parțială a sentinței în partea stabilirii pedepsei, cu rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri în aspectul vizat, prin care inculpata Cozma Maria, recunoscută vinovată și condamnată pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 332 alin. (1) Cod penal, se liberează de pedeapsă pe motivul expirării termenului de prescripție, potrivit art. 60 Cod penal.

Celelalte dispoziții ale sentinței, urmează a fi menținute.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 30 noiembrie 2020 și parțial sentința Judecătoriei Cahul, sediul Central din 10 septembrie 2020 în cauza penală în privința Mariei

Cozma, în partea stabilirii pedepsei, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, în această parte.

Cozma Maria XXXXXXXX, recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 332 alin. (1) Cod penal și condamnată la amendă în mărime de 850 (opt supe cincizeci) unități convenționale, echivalentul sumei de 42 500 (patruzeci și două mii cinci sute) lei cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 2 (doi) ani, se liberează de pedeapsa stabilită pe motivul expirării termenului de prescripție, potrivit art. 60 Cod penal.

Celelalte dispoziții ale sentinței, se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 30 aprilie 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Catan Liliana

Diaconu Iurie

Guzun Ion

Boico Victor

O P I N I E   S E P A R A T Ă

în conformitate cu prevederile art. 339 alin (7), 340 alin (3) Cod de procedură penală (în cauza **Cozma Maria XXXXXXXX**)

1. Prin decizia Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 05 aprilie 2021 a fost adoptată în cadrul judecării recursului ordinar în cauza indicată următoarea soluție: „Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 30 noiembrie 2020 și parțial sentința Judecătorei Cahul, sediul Central din 10 septembrie 2020 în cauza penală în privința Mariei Cozma, în partea stabilirii pedepsei, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, în această parte.

Cozma Maria XXXXXXXX, recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 332 alin. (1) Cod penal și condamnată la amendă în mărime de 850 (opt supe cincizeci) unități convenționale, echivalentul sumei de 42 500 (patruzeci și două mii cinci sute) lei cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 2 (doi) ani, se liberează de pedeapsa stabilită pe motivul expirării termenului de prescripție, potrivit art. 60 Cod penal.

Celelalte dispoziții ale sentinței, se mențin”.

2. Nu am susținut soluția adoptată și consider, că urma a fi adoptată o soluție de admitere a recursului procurorului cu remiterea cauzei la rejudecare.

2.1. Prin sentința Judecătorei Cahul, sediul Central din 10 septembrie 2020, *Cozma Maria* a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 332 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 850 unități convenționale, echivalentul a 42 500 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 2 ani. Temeinicia și legalitatea sentinței a fost atacată cu apel de către avocatul Baran Victor în numele inculpatei Cozma Maria, prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata Cozma Maria să fie achitată, pe motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 30 noiembrie 2020, a fost admis apelul declarat, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

*S-a încetat procesul penal de învinuire a lui Cozma Maria pe faptul infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal, **cu liberarea de răspundere penală pe temeiul expirării termenului prescripției răspunderii***

penale, prevăzute de art. 60 Cod penal.

Procurorul în recursul depus a solicitat casarea deciziei Curții de Apel Cahul cu menținerea sentinței instanței de fond, cu liberarea de pedeapsă penală a inculpatei, în temeiul expirării termenului de prescripție, deoarece apelul a fost greșit admis, fapt consemnat în p.5 al deciziei Colegiului penal al CSJ.

În motivarea soluției sale Colegiul penal al CSJ menționează, că deși instanța de apel corect a constatat vinovăția inculpatei, menționând că săvârșirea infracțiunii de către Cozma Maria, rezultă din coroborarea declarațiilor părții vătămate, a martorilor și înscrisurilor administrate, totodată combătând și argumentele apărării cu privire la nevinovăție, instanța de apel greșit a ajuns la concluzia liberării de răspundere penală a inculpatei Cozma Maria, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală și încetarea procesului penal.

În conținutul deciziei și anume în p.6 Colegiul penal speță se atestă că, recurentul este de acord cu circumstanțele de fapt și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatei, însă critică hotărârea recurată sub aspectul încetării procesul penal de învinuire a lui Cozma Maria pe faptul infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal, cu liberarea de răspundere penală pe temeiul expirării termenului prescripției răspunderii penale, prevăzute de art. 60 Cod penal.

În acest sens Colegiul penal lărgit menționează că "Astfel, se reține că, instanța de apel a dispus încetarea procesului penal în privința inculpatei Cozma Maria, cât și liberarea acesteia de răspundere penală, conducându-se de prevederile art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală".

În continuare Colegiul penal lărgit menționează că "Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului".

Colegiul penal lărgit constată că, soluția instanței de apel cu privire la încetarea procesului penal în privința inculpatei Cozma Maria și de liberare de răspundere penală pe temeiul expirării termenului prescripției răspunderii penale, prevăzute de art. 60 Cod penal, este greșită și nu poate fi menținută, deoarece aceasta contravine prevederilor legale".

De asemenea Colegiul lărgit atestă: " De notat este și faptul că, potrivit procesului verbal al ședinței instanței de apel, apărarea în cadrul susținerii apelului declarat a menționat că „în cazul în care instanța de judecată va ajunge totuși la concluzia că Cozma Maria este vinovată și sunt întrunite elementele infracțiunii, cer instanței să țină cont de prevederile art. 16, 53, 60 Cod penal, precum și art. 275, 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, și anume, legate

de liberarea de răspundere penală în legătură cu termenul de prescripție”, deci, careva cerere de încetare a procesului penal, din partea apărării nu a parvenit.

Instanța de apel în partea descriptivă a deciziei a indicat ca fiind necesar „de a înceta procesul penal intentat în privința lui Cozma Maria în baza art. 332 alin. (1) Cod penal cu încetarea procesului penal pe motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, iar în dispozitiv, absolut divergent a dispus „încetarea procesul penal de învinuire a lui Cozma Maria pe faptul infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal, cu liberarea de răspundere penală pe temeiul expirării termenului prescripției răspunderii penale, prevăzute de art. 60 Cod penal”, soluție care atât în esență cât și sub aspectul formulării este una greșită”.

Colegiul penal lărgit a conchis că în asemenea circumstanțe, prima instanță corect a constatat vinovăția inculpatei, menționând că săvârșirea infracțiunii de către Cozma Maria, rezultă din coroborarea declarațiilor martorilor și înscrisurilor administrate, totodată combătând și argumentele apărării cu privire la nevinovăție.

3. Consider că soluția pronunțată de către instanța de recurs ordinar contravine prevederilor legale la care face referire și anume art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate, să rejudece cauza și să pronunțe o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului.

În speță consider că a fost pronunțată o soluție care agravează situația inculpatei, deoarece prima instanță a recunoscut-o vinovată pe inculpată de săvârșirea infracțiunii incriminate, stabilindu-i o pedeapsă penală, iar instanța de apel a liberat-o de răspundere penală pe inculpată la apelul părții apărării, care a solicitat achitarea.

Totodată instanța de recurs, la recursul părții acuzării, a menținut sentința prin care a fost recunoscută vinovăția inculpatei, susținând concluziile primei instanțe, prin care au fost respinse argumentele apărării de achitare, invocate și în apelul depus de către apărare.

În aceste condiții consider, că odată ce instanța de recurs examinează o cauză prin care, la apelul apărării în sensul achitării a fost casată sentința de condamnare a primei instanțe și pronunțată o sentință de încetare a procesului penal cu liberarea inculpatei de răspundere penală, instanța de recurs nu putea dispune menținerea sentinței de condamnare, deoarece prin această soluție se agravează situația inculpatului.

În acest sens vreau să menționez că o sentință de încetare a procesului penal cu liberarea de răspundere penală a unei persoane nu poate fi echivalată

ca efect cu o sentință de condamnare cu liberarea de pedeapsă penală, oricare ar fi temeiurile acestor liberări.

Mai mult, în aceste condiții consider că, de fapt, inculpata prin casarea totală a deciziei instanței de apel și menținerea soluției primei instanțe în ce privește situația de fapt a fost lipsită de posibilitatea soluționării argumentelor expuse în apelul depus în sensul achitării, astfel fiind afectat dreptul acesteia la un proces echitabil.

Reieșind din cele expuse supra, am susținut soluția de remitere a cauzei la rejudecare.

Judecător

Nadejda Toma

OPINIE SEPARATĂ

/în temeiul art. 339 alin. (7) Cod de procedură penală/

1. Conform sentinței Judecătorei Cahul din 10.09.2020, Cozma Maria a fost condamnată în baza art. 332 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 850 unități convenționale, echivalentul a 42.500 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 2 ani.

2. Potrivit deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 30.11.2020, a fost admis apelul avocatului prin care a solicitat achitarea inculpatei din lipsa elementelor infracțiunii imputate, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, conform cărei *s-a încetat procesul penal de învinuire a lui Cozma Maria pe faptul infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal, cu liberarea de răspundere penală pe temeiul expirării termenului prescripției răspunderii penale.*

3. Prin decizia din 05.04.2021, Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție a decis: „Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 30.11.2020 și parțial sentința Judecătorei Cahul din 10.09.2020 în cauza penală în privința Mariei Cozma, în partea stabilirii pedepsei, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, în această parte.

Cozma Maria, recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 332 alin. (1) Cod penal și condamnată la amendă în mărime de 850 unități convenționale, echivalentul sumei de 42500 lei cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 2 ani, se liberează de pedeapsa stabilită pe motivul expirării termenului de prescripție, potrivit art. 60 Cod penal”.

4. Îmi expun dezacordul cu soluția instanței de recurs din următoarele considerente.

Conform art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și jurisprudenței naționale, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar. Deoarece provoacă verificarea legalității hotărârii atacate, recursul respectiv este o cale de atac, în principal, de drept. În atare situație, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și/sau material. Rejudecarea cauzei de către instanța de apel se dispune dacă există temeiurile stipulate în art. 427 pct. 1) - 6) CPP (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 30.10.2009, nr.9 - Cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza penală, pct. 1., 18., 27.*).

Totodată, potrivit jurisprudenței CtEDO, atunci când unei instanțe ierarhic superioare i se cere să examineze o cauză atât în fapt cât și în drept, ea nu poate, ca o chestiune ce ține de aspectul echității procedurilor, să soluționeze cauza fără implicarea directă și fără audierea persoanei inculpate, împotriva căreia se adresează

recursul (*hotărârea Asimionese v. R.M., Prutean v. R.M.*). În timp ce legislația națională permitea examinarea în exclusivitate a chestiunilor de drept, Curtea Supremă de Justiție ar fi trebuit să dispună rejudecarea cauzei de către instanțele inferioare (*hotărârea din 02.12.2020 – Năvoloacă v. R.M.*).

În speță, recursul este declarat împotriva condamnatei care a solicitat în fața instanței de apel achitarea și a acceptat o decizie de încetare a procesului penal.

În același timp, instanța de recurs, rejudecând cauza în fapt și în drept, adică indicând că: „*având în vedere că soluția instanței de apel este una greșită, Colegiul lărgit reține că, decizia instanței de apel urmează a fi casată total..., analizând sentința primei instanțe, instanța de recurs conchide că, vinovăția inculpatei corect a fost constatată în urma analizei și aprecierii următoarelor probe., în asemenea circumstanțe, prima instanță corect a constatat vinovăția inculpatei, menționând că săvârșirea infracțiunii de către Cozma Maria, rezultă din coroborarea declarațiilor martorilor și înscrisurilor administrate, totodată combătând și argumentele apărării cu privire la nevinovăție..., ultima acțiune a fost comisă în luna octombrie 2018 și din ziua săvârșirii ei a expirat termenul de prescripție de 2 ani..., ținând cont de faptul că, la etapa examinării cauzei în instanța de apel, fapta inculpatei a devenit prescrisă, Colegiul penal lărgit consideră ca necesară casarea parțială a sentinței instanței de fond în partea stabilirii pedepsei, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre...*”, a adoptat o soluție proprie sentinței de condamnare, prescrisă în art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală.

În această consecutivitate, odată ce s-a pronunțat asupra circumstanțelor în fapt și în drept, instanța de recurs, în vederea echității procedurilor, trebuia;

a) să judece recursul în ședință publică, cu participarea și audierea părților;

b) sau să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, deoarece eroarea judiciară nu putea fi corectată de către instanța de recurs;

5. Potrivit recurentului: „*în legătură cu situația epidemiologică provocată de pandemia Covid-19 și anunțarea stării de urgență, termenul de prescripție privind tragerea la răspundere penală a inculpatului a expirat la data de 31.12. 2020, iar aplicarea de către instanța de apel a instituției prescripției răspunderii penale la data de 30.11. 2020 este ilegală și neîntemeiată...*” (pct. 5. din decizie).

Totodată, concluzia instanței de recurs că: „*...fără o indicare expresă în Dispoziția nr. 1 din 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova a faptului că se suspendă și termenul de prescripție de tragere la răspundere penală, acesta nu poate fi asimilat termenelor procedurale prevăzute la art. 230 Cod de procedură penală și indicate în dispoziția nr. 1 din 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova la care face referire acuzatorul de stat...*”, pare să contravină prevederilor pct. 1. din Anexa la Dispoziția nr. 1 din 18.03.2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a R. Moldova, că: „*Pe durata stării de urgență termenele de prescripție și termenele de decădere de orice fel nu încep să curgă, iar, dacă au început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență instituită potrivit Hotărârii Parlamentului nr. 55 din 17.03.2020*” (pct. 4., 4.1. din decizie).

Ori, în situația descrisă, coroborată la prevederile art. 60 alin. (2) Cod penal, că prescripția curge din ziua săvârșirii infracțiunii și până la data rămânerii definitive a hotărârii instanței de judecată, în speță, la data adoptării deciziei de către instanța de apel pe 30.11.2020, prescripția nu era intervenită.

Prin urmare, decizia contestată este afectată de erori de drept în aspectul vizat, însă, propunerea recurentului privind adoptarea unei soluții de condamnare după cea de încetare a procesului penal de către instanța de apel, cât și soluția propriu – zisă a instanței de recurs, contravine prescripțiilor din art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală (*rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului*), deoarece agravează situația lui Cozma M. în raport cu hotărârea instanței de apel (*pct. 4., 4.1., 5., 6., 7. din decizie*).

Deci, și în asemenea împrejurări, instanța de recurs trebuia să admită recursul procurorului dar să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, ori eroarea judiciară nu putea fi corectată de către instanța de recurs.

6. Casarea totală a deciziei instanței de apel, pare să fie nefondată, deoarece, ultima a dispus admiterea apelului apărării și a casat sentința în latura pedepsei, indicând în descriptiv că: „*soluția instanței de fond privind condamnarea inculpatei este întemeiată..., cât privește solicitarea inculpatei de pronunțare a unei sentințe de achitare, se constată că cerința nu este întemeiată..., fiind contrazisă de amplul material probator...*”.

Astfel, instanța de recurs, operând modificări doar în latura pedepsei, urma să caseze decizia instanței de apel în această parte, menținând-o în rest, nefiind constatate în speță erori de drept în aspectul vizat (*pct. 4., 7. din decizie*).

Ori, casarea totală a deciziei contestate era valabilă în cazul dispunerii rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Judecătorul

Iurie Diaconu